

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:

Egy évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 15 krajczár.

Előfizetési czéján a kiadónál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetési díjak:

Öt hasábos petitor 5 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr. Nyilvántartó garmond sora 30 kr. — Nagyobb és többesrői hirdetések jutányosan eszközöltnék.

A lap szellemi részére s a nyilvántartó vonatkozó művelési közelmények a szerkesztőhöz küldendők.

Kiadásnál piros, reklamációk, és hirdetések a kiadónál intezendők.

B.-Gyarmat, 1880. augusztus 6-án

B.-Gyarmat városának sensatiós napjai voltak a múlt héten. Mint lapunk múlt számának hiteiben jeleztük, Hanzély Márton, a járás segédszolgabírája, s Szerémi Gábor főszolgabíró távollétében ennek helyettese rendezte e napokat. Ő ugyanis, minden szolgabírótól megkövetelhető erőlyel felkutatatta azon zugzálogházakat, melyek lelketlen uzsorát üznek a szegény, főleg iparos osztály között; ezen zugzálogházak uzsora üzletét az 1872. VIII. t. cz. értelmében alkotott s 1878. évi máj. 23-án 26. sz. a. kelt határozattal megerősített megyei szabályrendelet 12. §-ához képest betiltotta, a jogtalan üzereket megbírságot s a zálogtárgyakat azonnal elhordatta. Mint tudjuk Hanzély szolgabíró úr az elhordott zálogtárgyakat a zálogtartók beismerése folytán az igazolt zálogtulajdonosoknak nagy részben visszatolta. Nézetünk szerint ebben a szolgabíró teljesen korrekt járt el.

Mert az idézett törvény és ennek szellemében alkotott szabályrendelet értelmében a zálogházak rendőri felügyelet alatt állanak; a zugzálogházak betiltása s azok végleges beszüntetésére nézve teendő minden intézkedés a rendőri hatáskörrel felruházott szolgabírói intézmény jogköréhez tartozik. A további intézkedés pedig nem lehet más, mint a jogtalanul vett zálogtárgyaknak a beigazolt tulajdonosoknak való visszaadása. A rendőri intézkedés csak úgy válik teljesen perfektté, befejezetté, ha a törvényellenes üzlet betiltása mellett egyszerre a törvény ellenes üzlet folytatásához szolgáló büntetvények (mint a regale csonkításánál is) elkoboztatnak, s mivel határozott törvény és szabályrendelet az így elkobzott zálogtárgyakra nézve nem intézkedik, a józan észből kifolyólag azok az igazolt tulajdonosoknak vissza adatk. Az ipar engedély és 1000 forint ovadék nélkül üzérkedő zálogtartók a zálogtárgyak irányában nézetünk szerint jogszertelen birtalóknak tekinthetők; midőn tehát az erre felügyelni hivatott rendőr a jogszertelenül birtalt tárgyakat az igazolt jogszertelen tulajdonosnak visszaadja s e szerint egy piszkos és lelketlen üzlet további folytatásához szükséges életeteket rendőri hivatalánál fogva keresztül vág; ezt mi erőlyes rendőri intézkedésnek tartunk. Minden tisztességes honpolgárnak örülnie kell, ha akad ily erőlyes rendőr, ki a lelketlen uzsora, a társadalom e mótelye ellen erőlyesen intézkedik. Aki ily eljárást nem tisztel az maga is vagy solidaritásban van a lelketlen pióczákkal, vagy pedig azok hatalma alatt áll, s mivel vért kizsopták, az ellenük teendő actiókban tehetlenné vált.

Hanzély Márton fellépése azon időpontra esik, midőn B.-Gyarmaton a zugzálogházak ellenőrzése hiányában nagyon is elburjánzottak. Ily kisebbszerű városban 20—25 zugzálogház naponta szedte áldozatait. Ezen roppant elterjedt törvény elleneségek egyszerre szüntettek be. Ezért szült az actió nagyobb reactiót. Ebből

azt a tanulságot vonhatja le minden tisztviselő, hogy a hatásköre alatt álló dolgokban mindig részen álljon, s ne engedje azt, hogy a törvény ellenes üzérkedések s tiltott cselekmények elharapózzanak, mert a sok rendetlenséget egyezre és jól beszűntetni nehéz feladattá válik, s csak a hatóságok erőlyes támogatása és a tisztességes közönség közreműködése az, mely némileg megkönnyítheti azon közeg eljárását, kinek a rendetlen állapotok beszűntetése jutott feladatul. Ily roppant rendetlenségek beszűntetésénél csoda e, ha itt ott a formában hiba is történik?

Történt e forma hiba, vagy nem Hanzély Márton eljárásában, ez még eddig nincs igazolva; de annyit tudunk, hogy egy két zaidó fiskális és még néhány zaidó polgár felkötötte a nagydobot, és zaidókérdést cainált a szolgabíró jóakarátú és erőlyes actiójából.

Nem tagadható, hogy a keresztények közt is vannak nagy pogányok, de már amiaz ilyen lelketlen üzérkedéseket illet, az csak a zaidók között észlelhető, s így nagyon természetes, hogy a szolgabíró a feljelentések folytán csak a zaidók között kutathatott. Am tessék bejelenteni egy keresztény zugzálogházat, minden tisztességes keresztény örülni fog azon, ha az méltó büntetését eléri, sőt követelni fogja, hogy az „ipse” megbüntetésék.

Mi történék azonban a zaidók közt? — A zaidók azon fractiója, mely magát intelligensnek tartja, és bizonyosan követeli is, hogy tisztességes polgárnak enunciatassék, észejön, hatósági engedély nélkül gyűlésez, s a „Smidlik”, „Herzfeldek” és „Domann Ferenczek”, e hirdett uzsorások mellett óvatiókat rendez, a megye főispánjához sürgős, bombasztikus s itt ott elferdített tényekkel garnirozott kérvényt meneszt, — követeli (mert a zaidó, tisztelet a kis kivételnek, mindenütt követel) hogy a főispán rögtön és haladéktalanul jöjjen el, Hanzély Mártont azonnal fegyelmi eljárás alá vesse stb. stb.

Ily provokatio a keresztények ellenében valóban sok, s csak a keresztény szellemében rejlő nemesebb emberbaráti érzületnek köszönhető, hogy ily óvatiókkal szemben akkor, midőn társadalmi fekélyek orvoslásáról van szó, a zaidóság ellenében, keresztényi türelemmel viseltetik s legfeljebb gúnykaczajjal fogadja nevetséges henczegését, melyből az a sajnos tanulság következtethető, hogy a zaidóság, tisztelet a — Kohn Márkoknak, — a zaidó képben burjánzó bűnök védelmére is kész solidaritása lépni.

Tegyük szívökre kezöket azon vezetők, akik a zaidó kérdést ekép készítik magok ellen, s inkább sorakozzanak azon tisztességes polgárok sorompóiba, kik a társadalmi szennyet tisztítani, a bűnöket ostromozni, s mint Magyarország egyenjogú polgárai a közjólétet és a város, a megye s a haza javát kölcsönösen s válvette előmozdítani szent és hazafias kötelességnek ismerik.

A helybelli zugzálogházak ügye, melyre lapunk első cikke vonatkozik, bármily nagy port kavart fel, hagyott reánk, e város és megye fűlre két maradó becső tanulságot. Első sorban, hogy a belső-gyarmati uzsorások ügye valóban nem zaidókérdés, és közdépünk, iparosaink életkérdése és másodszor, hogy általános köztisztelőt és szeretetben részesülő főispánunk fáradszatos figyelemmel örkődik e megye létérdekei felett s ott van, bár áldozat árán, mindenütt hol ez érdekek kockáztatva vannak. Az első felvetésre méltán jogosítva hisszük magunkat a négy ipartársulat tüntetéseszerű eljárása által, a másodikkal meggyőztetnek főispánunk ez ügyben gyors és erőlyes intézkedése és különösen ama meleg, gazdag tartalmú szavai, melyekkel az iparosok küldöttségét fogadták. Szívtől örülünk, hogy szolgabírónk magában véve már helyes, de nagyjelentőségűvé némelyek részéről csak erőlyel felfújt eljárása alkalmat adott e két tapasztalatra, melyet, kell hogy élénken véssünk emlékeztetünkbe.

A következőkben kísértjük meg előadni s lefolyt két e tárgya eseményeit. A zugzálogházak ügyét, mely eleinte csak a közvetlen érdekeltek kedélyeit hozta izgatottságra, nem tudni mi okból az izraelita közösség néhány és pedig sajnos a tapasztaltabbak tekintélyének örvendő tagja tette magáévá, és ezen tekintéllyel meggyőződésnek tartották. Felsenburg Henrik és Weiss Dávid urak személyében közvetlen a belügy-ministeriumnál és a megye főispánjánál kérvényezni Hanzély Márton szírónak szerintük törvényellenes, nézetünk szerint azonban a vezércikkben előadottak alapján teljesen korrekt eljárása beszüntetése és a levezetett szolgabíró felelősségére vonása iránt. Ezek az urak vagy nem ismerik a törvényt vagy azonosítják magokat oly piszkos titelmek alkövetőivel, minőket minden tisztességes polgár csak megvetéssel sújthat, — mindkét esetben elég vakmerőséggel bírtak egy esetelni a gyarmati állapotokat, mintha itt valóssággal a polgárok a legiszonyabb üldözéseknek volnának kitéve. Főispán ur s miga személyesen akarva a dolgról meggyőződni, nem kimélt fáradsággal s hétfőn érkezett városunkba és személyesen meggyőződést szerezvén a történetekről, a nevezett két ur panaszában azonnali intézkedést nem tartva szükségesnek, a szokott formák betartásával a panasz az alispáni hivatalhoz tette át. Megjelenése, valamint erőlyes és tapintatos eljárása mindenfelé a legnagyobb megelégedést szültte, hogy, ki a közügyekben ily nagy befolyással és hatalommal van felruházva, ennek megfelelni mindenha legesebb feladatának ismeri.

Ittléte adott alkalmat az iparosok jelzett tüntetésre. Régi kívánságuknak tettek eleget ugyanis a helybelli négy iparügylet tagjai, midőn mintegy 100 tagu tekintélyes küldöttségük felhasználva az alkalmat a főispánnal tisztelni és ismert ügybürgőségát, úgy az uzsorások ellen megindult jelen mozgalmat, valamint a jövő eseteiben kikérni megjelentek. Két termet töltött be a nagyüzám küldöttség, melyet a főispán azonnal elfogadott és melynek vezetője Karlik János, helybelli építész s az ált. ipartársulat alelnöke következő beszédet mondotta:

Méltóságos gróf Főispán úr, kegyes urak!

Méltóságodnak, e megye őszintán tisztelt fejének, kérembeni megjelenése mindenkor az igaz öröm vázhangját keltette e város polgárainak szívében, melyben az általunk képviselt négy ipartársulat is a legteljesebben esztionott. Méltóságod általán elismert tapintatos vezetése alatt Nógrádmegye annyi fontos létérdeke nyert már kedvező elintéztet, hogy régóta vártak a szerencsés alkalmat, hogy eszt különösen küldöttség nevében alávető köszönetünket tolmácsolhassuk. És midőn ezt tesszük, megfogja engedni méltóságod, hogy különös örömeinknek kéjnek egyuttal kifejezést méltóságodtól körünkben adósulhassunk meg. Midőn a város közvéleményét ily eszt tartja hullámzásban, melynek végleges eldöntése reánk, iparosokra sokasorta életbevágó érdek. Körtudomású dológ, hogy az iparos mozgalmat soha sem volt kemolyabb a az államra eszté fontosabb, mint jelenleg. Harmannyire is újat álltak eddig államügyek viszonyok, mondat közgazdasági állapot, társadalmi közdny és uzsora, s központos erejének ezen szírvé pióczája a nemzet ipara s így közgazdasága

dönök, hogy a szakkepeszség és tisztesség munka ne tétlenek a durva anyagtól függő, hanem helyzetek a törvény oltalma alá.

Bodnár István.

A megyei gazdasági egyesület alapszabályainak elkészítésével megbízott szűkebb körű bizottság folyó augt. hó 1-én Kacsokovics Lajos elnöke alatt a Orosz Miklós, Fajor István, Reményfy József, Scitovszky János és Tillmann Károly küldötttagok jelenlétében tanácskozást tartott a abban állapodott meg, hogy a közlekedési rendszer özi közgyűlés előterjesztendő javaslat Kacsokovics Károly és Orosz Miklós küldötttagok munkálataiból a tanácskozási határozott utasításaihoz képest szerkesztések össze a ennek eszközölése Reményfy József a fentebb nevezett két tervezet készítő küldötttagokra bízott. A nélkül, hogy a már elkészültnek tekinthető javaslat részleteibe becsajkeznák előre jelezhetjük, hogy az a mezőgazdaság emelésére vonatkozó sok irányú tevékenységet felölelni készül. Súlyt fektet a javaslat különösen arra, hogy a közérdekeltég a mezőgazdaság iránt minél inkább általánosítások a e végből a működési körébe a nagy, közép és lehetőleg a kisbirtokosokat is bevonni szándékozik. A gyorsabb kényelmesebb és sikeresebb eljárás tekintetéből kihelyezéssel elfogadhatott Scitovszky János azon indítványa, a a javaslatba pótlólag felvételni határozatott; hogy minden közigazgatási járásban egyetli főkök állítsanak fel, melyek az egyetli központjával szerves összeköttetésben álljanak, s habár minden főbb mozgalom a központból indulna is ki, de azért némely intézkedésekre nézve utóbbiak bizonyos önállósággal bírjanak. A javaslat ezen részére nézve, Somogy megye gazdasági egyesületének alapszabályai mintán szál az egyetli főkökkel kiválóan foglalkoznak a javaslat szerkesztő urak által, részletesen tanulmányozni fognak. A tárgyalás folyamán a szakosztályok szervezetére vonatkozólag Tillmann Károly úr részletesebben értekezett.

Az egyetli tagokra nézve megemlítendőnek tartjuk, hogy ezen három felék lennének u. m. 1) alapítók kik 100 frt alapítványi összeggel járulnának az egyetli vagyónához, ilyenek lehetnének a községek mint erkölcsi testületek is a ezen kedvezményben részesülnének, hogy az alapítványi összegről nem egyszerre hanem 20 frtos részletekben 5 év alatt törleszthetnék le. 2) három évre 5 frt évi tagdíj mellett felvett rendes tagok. 3) egy éves egy forintos tagok; ide tartoznának leginkább az egyszerű földművesek.

Az egyetli tisztviselők a tithart-kivétel szótát nem húnak.

Iskolai botrány Szécsényben.

Általánosán ismervé van országoszerre azon élet-halál harc, mely a jelenleg hatályban levő népoktatási törvényünk életbe lépte óta az orthod. izr. hitközségek s tanítói közt, az előbbiek mely gyalázataira s fájdalom, az utóbbiak hátrányára szakadatlanul foly.

Mellőzve az egész országban e tekintetben majdnem naponta ismétlődő botrányok elősorolását, különösen a szécsényi izr. hitközség üzemlére kívánom ezúttal a a nyilvánosság figyelmét felhívni.

Ezen orthod. hitközség, mely kizárólag a műveltség legalantabb fokán álló egyénekből áll, tanítóival a legméltatlanabb módon bánnak; tapasztalatból ismeri a megyei tek. közg. bizottság az e hitközség tanítóinak szánalomraméltó állapotát, a fenhéjázó pályázatokat hirdetőnek világoszerre, s valóban ígéretekkel ámitva a tanító közönséget, ezek legjellemzőbbjeit ide csalogatják, hogy végre rabzolgaként bánjanak velük, bizonyítja ez állítás valóságát azon botrányos bánásmód, melyben tanítóit övek óta részeseitik, a többek közt csak a Tandler, Mendelssohn, s legújabb időben a Stern esetére hivatkozom, kik közül az első kettőt 20—28 évi lelkiismeretük működés után, mivel öregedni kezdtek s számos családtagjainak tekintetbe vétele nélkül egyszerűen világra bocsátották, az utóbbi pedig, mivel magyarellenes kívánságait teljesíteni vonakodott, a legelvetemedett korbalmányokkal rágalmazva, megkísérelték a ministeriumnál állomásától elmozdítását, mi azonban, kisülvén gonosz szándékuk nem sikerült, de a ki, belálván, hogy ilyen emberek közt lehetetlen a békés megférése, dacára, hogy a ministeriumtól meg lett erősítve, állásáról de csakis prossió gyakorlása következtében önként lemondott.

De legújabb időben, oly botrányos tépynek valánk szemtanúi, melyen minden jobb érzés lehetlen, hogy meg ne botránkozzék.

Ugyanis f. hó 1-én az itteni izr. iskola vezetője, egy igen tisztességes, hazafias érzelű művelt egyén, a törvény követelményei s a j. szolgabírói rendetnek megfelelőleg a tanítást a nagy szünidőn át beszüntetni akarta, a hitközség azonban a tanítókat, nemtanítás eseteére szótéseik visszafartásával íjesztette, mire a tanítók

moraliter et physice kényszerítve, ismét felvették a tanítást, a szbíró azonban kötelességéhez híven, a tanítókat az iskola beszüntetésére szorítván, a nevezett vezértanító kijelentette, hogy magát senki kedvéért ki nem teheti a törvényzóság következményeinek, s vad dühökben botokkal s kézzel annyira megütölgelték, hogy elájultan összerogyott, mire az utcára kidobták, a kinszenvedett vértanú egy orvosai látlelettel olláva ez iránt illető helyen megtette a lépéseket, de ez, ha elégtételt nyerned is (míról nem is kétkedünk) nem elég, ideje, hogy a magas kormány s a tek. megyei közg. bizottságok okulva az izrt orthod. hitközségeknek számos törvényüprő szemtelenül kihívó esetein a legörölyesb intézkedések alkalmazása által a magát különleges privilegiumokkal felruházott kasztnak képzelő s a germanizatiót pártoló osztályt a törvénynek tiszteletben tartására megtanítani, annyival is inkább, minthogy a többi hitfelekezetek, ki nem véve a haladó izraelitákat sem, minden erővel törekednek, iskoláikat a korszellem színvonalára emelni, míg az orthod. izraeliták a 19. század s a magyar állam szegényére sötét üzelmeiket büntetlenül s egész kedélyesen folytatják. r. i.

A szklabonyai katastropha színhelyéről vettük még a következő levelet:

Szklabonya, 1880. aug. 1.

T. Szerkesztő ur!

Hogy a sok mende-mondát elkerüljük, legjobb lesz — úgy hiszem — ha a múlt hó 25 ki szklabonyai szerezcsélen katastrophát magam mondom el.

A fűz egy 3 és fél éves leánya „fűzcs” játékból keletkezett, akit udvarszomazója meg most látott a ház végében játszani s már pár perc múlva ugyanazon a helyen fellobbant a láng, terjedt a tűz, melynek áldozatul épen egy harmada a községnek esett s melynek utolsó áldozata magam voltam; rajtam végződött be t. i. a szerezcsélen, mert már tovább a szélirányban több nyálmalója nem volt a kegyetlen „Láng Elem”(érnek).

A „jól értes” közepén talált bennünket Sósárban (szélyi fűrdő) a lesújtó hír, hogy „Szklabonya ég!” melyre rohanya futottunk a veszély helyére, s mire a helyszínre értünk: az utolsó áldozat járta a szomorú „Kracchpolkát”.

No tüközzék meg kérem, hogy mint a szerezcsélenesüjtotta áldozat élezelni merek most, holott múlt hó 25-én elájulásom következtében egy fűzék hidegvízzel ébresztgettek; mert ezennel kijelentem, hogy nem ájtultam el, csak a szívem szorult el, lélekzetem akadt meg, midőn lángban láttam lakomát, a négy (összesen 8 van) apró gyermekemet pedig nem láthattam seholl!

Öltásról szó sem lehetett, mert a helytelenül épült község tele volt hordva gabonával s tele rakva asztalokkal, boglyakkal, a szél pedig — nem tudván hogy vasárnap van — dühös elszántsággal működött, úgy, hogy rövid fél óra alatt 42 lak, ugyanannyi kamara, 48 istálló, 11 pajta, 34 kocsi, 66 sertés, 100 körtőlél 1850 kereszt gabona, vagy 2000 mássa takarmányt hódított hatalmába; azonkívül egyéb gazdasági eszközöket, edényeket, bútorokat, ruhát stb. is megsemmisített. Embertélen nem esett áldozatul; állatok közül egy szopós borjú nekiszaladt az égő tűznek s ott veszett, egy lovat pedig a ténben döfött át; hanem liba, kacsa, tyúk, csirke több száza veszett oda; mert amár a tűz 5—6 óra között d. u. támadt, tehát nappal, s így a baromságok a szabadban volt, de este midőn állóhelyeikre iparkodtak s felrepdestek a pusztá falakra, behallván a parázst, ott veszték. Az egész kár 25—30 ezer frtra becsülhetik.

Azért sem lehetett oltani a tüzet, mert vizipuskánk nincs, más edénnyel pedig csak akkor működhetünk, mikor már a szarufa, gerenda beszakadt.

14 év előtt a szélyi uradalmi tiszték vizipuskával jöttek fel, hanem most az is elmaradt, mert bizonyosan szét van szaradva, vagy elkorhadva. A tót átyafiaknak most jutott eszükbe, hogy bizony jó volna egy községi vizipuska, minthogy magam süleimmel ballottam azon megfigyzést tenni, hogy roszul intézkednek a községi előlárók, mivel „inkább — ugymond — vizipuskát vettek volna, mint dobott!”

Egy községi magtár alapítása van eddig tervezetben, melynek fonálán, hisszük, talán a vizipuska is megszerkeszthetik.

Engedje meg t. szerk. ur, hogy e közlemény fonálán hálafejezetemet úgy magam, mint a többi károsult lakos társaim nevében is nyilvánosan kifejezzem becses lapjában azon b. gyarmati lakos dalogyleti tag és nem tag uraknak, akik veszélyben látra szklabonyai honfartárait, „lábhoz!” vezényelve a banda vonóját, nem tekintve a távolságot, nem kimélve a fáradságot: siettek a vész helyére áldozatot hozni a menteni szerezcsélen társaikat.

A mennyire emlékezem, áldozattal működtek: Manóssy, Daschinszky, Mezey László, (e két utóbbi meg is sérült), Mauks Endre, Cséfalvay Pista, Szommer Ferencz, Csernoch (kakas), Augyal József és Gazdik Lajos urak, Kékkőről Blau Bódog, Ebeczkről Prajner, Heinemann, Keszténbaum, Kindernei, Sárközy Ferencz, Holub János; Szécsényből Mihálik Pál, Zselyből Balta György, Csáby József, Bertan Pál; Kisjfaluból Gály Pál; Várbórol Gyurkovics József; Kártósról Lehosy urak. Jöttek aztán sokan Ebeczkről, Kisjfaluról s Orárról is, kik mindnyájan feláldozással működtek az üszkők és égő szarufák eloltásán. Galgóczy Béla tisztartó ur Zselyből szinte áldozattal iparkodott — a mennyire már akkor lehetett — a tüzet localizálni.

Utóljára hagytam, kit tán legelőbb kellett volna emlitenem, fáradhatlan szolgabírónk Kacsokovics Iván

urat, ki parancs a vezényezésén kívül a megmozdított holmik kibuzozásával példát adott az önzetlen emberbaráti szeretet gyakorlására nem csak; hanem a nagyvezély elmúltával áitultva s mulato helyre vissza Sósárba, egy könyvradományt rögtönzött s még azon éjjel sietett a szegény tűzkárosultak vigasztalására Szklabonyára.

A jó isten fizesse meg fáradozásunkat és áldozatkészéginket a jó uraknak s távozasson messze tőlük ilyen s ehhez hasonló csapásoknak még az árnyékát is. Eltessze őket a magyarok istene sokáig! s jellek jutalmukat legelőször is abban a meggyőződésben, hogy embertársaik irányában tartozó kötelességüket pontosan s híven teljesítették.

Szklabony, 1880. aug. 1.

Ajánácskó, 1880. augusztus 4-én:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

A nógrádi Medves hegység keleti részén Gömör-megyében Ajánácskó egyike a legkelembesebb fekvésű fűrdőhelyeknek, a hova különösen az idéggyöngés és vörzsegény nők idülés végett sereglenek; az évszadon át, már eddig is, néhány százra menő vendége volt és van jelenleg is, lévén vastartalmú gyógyvíze, mint a vihnyei és szklendi fűrdőknek. Nem akarom elasztani e völgy kellemes leírásával; nem a lakozástílyk s egyéb épületeknek ájjonnan a kényelmesen lett berendezésével, mintán mindez csak a szemlélőnek nyújt valódi élvezetet, a mely egy részi a jószágos természetnek, mely azt kellemesével gazdagon elhalmozta, más részt pedig e szép hely tulajdonosa hr. Kemény Gábor ur, földművelési, ipar és kereskedelmi miniszterének köszönhető; aki a szenvedő emberiség jóvoltáért költiséget nem kimélve lakályos-, vonzó és hasznosá igyekezett és igyekszik tenni e különben is kies völgyet, hanem a folyó hó elején az impozans s bármely előbbkelő városba is beálló tüneményben rendezett ugyasvezett „Annabál”-ról akarok egyetmást említeni.

A számos ottlévő beteg vendégeken kívül a mulatni kívánó vendégek már délelőtt népelek be a fűrdő térs és kellemes sétahelyeit. Beesetlővén, vacsora után mindenki feszült várakozás a nyugtalan kedéllyel leste a bál megkezdését; s a mily pebezen történtek az ehhez való készüldések, már nőtlen férfi alig négy-öt volt, mégis épen oly kedélyes és feszitlen volt az, úgy annyira, hogy a reggeli 4 óra még a reconvalescenseket is majdnem a táncszalomban találta. Hogy kik voltak ott? a nógrádiakat kivéven, sajnalattal kell megvallanom, meg nem nevezhetem, mert nő létemre azok nevei után — jóllehet neműnket kíváncsiaknak tartják — nem kérdezősködhettém, egyéb bel lévén elfoglalva. A nógrádiak közül díszitő a női koszorút legelső sorban Berthold Arthur grófné Fülöp-ről feltűnő nemes és mégis szerény magatartása és bájos alakja; továbbá a szellemes Laby Géza Salgótarjánból, a megnyerő moderú Krády Pálné Bácsényból, az angyalszéliségi Szakal Antalné Párduczról, a szende Ohikán Mihályné edes anyjával és a kedélyes Bogovics Kszandi kasszony B. Gyarmatról; a kinek nevét alkalmam volt megemlíteni még, az a majestetikus alakú Bárány N. né volt Károlyagról, és végre sok szép férjhezett és nem férjhezett közöl és távolabb vidéki hölgyek Heves és Gömörből. A férfiakat nem nevezem meg, mert elbiznák magukat. Apróbb bocsánat, egyet mégis kötelességem megemlíteni, már azon halából is, minán a nők iránt oly előkelő és udvarias, s az nem más, mint a fűrdő derek igazgatója a mindig kedélyes Szoboszlay Feri bácsi, aki folytonos szolgálatkészsége által mintegy felket iparkodik őtteni az ottani fűrdőéletbe és a nevezett alkalomra rendezett, különben lanyhán kezdődő mulatságha. De már talán hosszás is lettem csevegésemmel, a miért a Szerkesztő urtól bocsánatot kérek. Még csak azon óhajjal zárom leveletem, vajba a mi Zselyünk is mielőbb Ajánácskóvá változtatnék.

Egy női fűrdőrendez.

Málnapataka, 1880. július 29.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Holles Dániel barátom, a dobroszi egyház „bántó kikoszartatását” az egyházi közélet beteges állapotában rejlnék mondván, Dobroszon történt megváltatásomat „megnyerő tulajdonaimon” kívül az egyházi felügyelő és a községek nagy befolyású jegyzője tekintélyének tulajdonítja. Ezel körülbelül annyit mond, hogy a két tekintély nélkül én Dobroszon meg sem választattam volna. Tud tán Holles Dániel barátom valami nyomásról, melyet a választó közönségre a két tekintély gyakorolt? Ki vele; hadd tudjam én is, s megnyugtát „saját papi tekintélyem” rovására tett lemondásom iránt. Vagy ha nyomásról mit sem tud, kár a 3 jelölt közt megejtett választás mérlegének engem illető felére tekintélyeket vetni csak azért, hogy a tuló rész felbillenése szebb színben tüntetselek elő. Én fölkerítem a felügyelő urat s a körjegyző urat is, hogy a mennyiben tehetik, engem próbára megbírátni sziveskedjenek, de hogy a választásnál mellőltan

kardoskodjanak, tekintélyük teljes igénybevételével, arra — rájuk bízva — egyetlen egy szócikkal sem kárta fel. „Magyarországi tulajdonosok” kívül, továbbá feljegyző a körjegyző urak tekintélyének latbatása kívül, a főúrnak, megválasztásomnál, Holica Dániel barátomat illeti, a mennyiben ő meg nem választott. S ha megtörtént volna, a mi nem történt, hogy t. i. megfordítva anyám lett volna a főúrnak, én teljes nyugodtan maradtam volna, nem keresve szépitgetést egymunk. De hát megválasztattam, a megválasztást el nem fogadtam, a most ez bűnöm, mert „papi tekintélyemet” aláírtam. Lásuk. Próbára manesetemkor azon csál lebegett szemem előtt, vajha én a málnapataki egyházat a többi egyházzal egyenlő mérvonára tudnám emelni! Érttem itt a papi a tanítói földök megmiveltetését az egyház által, mit az espereség — dacára az én a a tanító kérelmezéseinek — 15 éven át elhanyagolt. Megválasztatásom után még inkább lépett a csálom előtérbe: Azonban kemény dió volt ez; a midőn már-már kivihetetlennek látszott, kijelentettem június 30-án, hogy elfogadom az egyházat Dobrocson. De a málnapatakiak minden áron megmaradásomat náluk kívánták, s így történt, hogy július 3-án egy 184 egyén által aláírt irásban a földök megmiveltetésére kötelezték magukat, lévén különben is arra hiványilag kötelezve. Ennek következtében küldtem vissza Dobrocsonra a hiványt, mert csálom elérve, jóvedelmem gyarapítva, az egyház bocs emelne van, s mi több, papi tekintélyem csökkentésének legkisebb óráta nélkül.

Hrk János,
málnapataki ev. lelkész.

Hírek.

Hymen. Steiner Gábor barátunk tudatja velünk, s ezáltal barátainak, hogy esküvéje Weiss Berta kismamával f. hó 10-én fog megtartatni.

Személyi hírek. Gr. Győrky Ábrahám főispán úr öméltsége f. hó 1-én érkezett B. Gyarmatra, s mánap este 8 órakor utazott vissza Pestre. Scitovszky János főúrnak képviselő ugyanakkor volt a székvárosban.

Felhívás. A b. gyarmati járási tanító kör t. tagjait ezennel felkértem, hogy f. évi augusztus 19-én d. e. 10 órakor Kékkőben, az iskola épületben megtartandó nyári értekezletre a tárgyak fontosságánál fogva minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Az értekezlet tárgyai: 1) a kör háztartásának megállapítása, 2) az évdíjak befizetése feletti intézkedés, 3) a szept. 9 és 10-én Balgó-Tarjánban tartandó közgyűlés előterjesztendő fontosabb indítványok megbeszélése stb. Kelt B. Gyarmaton, 880. évi aug. 6-án Steiner Gábor, körelnök.

Vilám öltött be a n. csalomjai templom tornyába e hó 1-én. A régi torony ledől a szeszehorpasszította a szekrestyét is. Ha a kis csalomjai templomot, mely már hosszú évek során át elhagyva áll, találja a vilám; talán felvillanyozza volna a k. csalomjai egyház híreit arra, hogy templomjuk kijavításáról már egyszer komolyan gondolkodzanak.

A losoncai dalegyület tegnap tartá jóelőre hirdetett nagy dalestélyét a sörházban. E dalestélyre igen sokan érkeztek, buzditásul arra, hogy a losoncai dalegyület meggyének díszre a kolozvári országos dalárversenyen kitgyen magáért. Tudvalevőleg a tiszta jóvedelem az utazási költségekre fordittatik.

A Losonca és Vidékének lapfenntartó bizottsága a lap élén kijelenti, hogy a címzett lap Nyilttár rovatában megjelenti és a társadalmi morált sértő módon írt (Blumenhal Mathészéféle) felzárólasok tudomása nélkül vétettek fel a lapba, tehát helytelen módon kösültettek. Nézetünk szerint ilyeket megelőzhető a lapbizottság, ha minden békén felváltva egy soros lapfelügyelőt rendel, ki a cikkeket átrevizálja. Egyébként a nyilttárt nem szabad nagyon korlátozni. E rovat sok bűnt tart rutinságban, s ha a felzárólasok ildomosan szorkeztvák a provinciális nyilttár sokszor hivatva is van ily felzárólasok felvételére. Ott van a Bodnár és Sötér féle példa. Mennyi tanulmányt merítették abból a polgártárnak? E nyilttárakat tehát inkább a Mathészéféle bogarak ellen volt irányozva, melyek bizony egy cseppet sem érdekesek és tanulságosak. Jajlandók vagyunk elhinni, hogy ezen felzárólasok a jóakarató szerkeztő úr hosszabb távolléte alatt csúszattak be a L. és Vidékébe, mely asóta, hogy a lapfenntartó bizottság megalkult, nagyon elég anyagi támogatásban részesítettik.

As endrefalusi plébánia. A ki Endrefalván átutazik, lehetetlen, hogy figyelmét kikerülje az ottani paplak és templom, mely Boda Gábor plébános úr gondos kezei által paradicsommá alakítottatott. A paplak udvara valódi díszkert, melyben a nemesített virágoknak sorai gyönyörű rendben válnak. Az istenház előtti tér parknak tekinthető, — szemeztetett rózsafákkal díszítve. A plébános úr buzgó utánjárása folytán a nép községgel adakozott mintegy 150 frtot a „Szent Sándor” szobrára is, mely már rövid idő alatt fel fog állittatni a nép vallásos érzelmeinek nemesítésére. A jó példa ragad. Az endrefalusiak izlése is sokat nyer a plébános úr hivatásból működéséből. Ime, az endrefalusi nép háza előtt mindenütt szépen berendezett virágkertcsok díszel. — A mely nép a virágokat kedveli, az nem lehet vad és erkölctelen. Példát vehetnének erről nagyon sokan a plébános urak közül.

Hanszély Márton fiatal és erélyes segédszolgabíránk f. hó 2-án adta a helybeli szolgabírói hivatal vezetői Steiner Gábor főszolgabírónak, kit távolléte alatt helyettesített. Eltávozta alkalmával több

bucenestélyt rendeztek ugyanaz nap tiszteletére, mely a Balassa vendéglő öttermében kitűnő kedélyességgel és jókedvvel folyt le. Nagyobb érdeket az estének az kölcsönzött, hogy azon az iparosok délutáni küldött-ségének tagjai közül is többen megjelentek a meg-eredt számos toasztban mint a helybeli iparosok védője s az elmúlt napokban követelt helyes eljárása folytán mint egyike legerélyesebb szolgabírónak lett Hanszély Márton főúrnak. Különösen megemlíti Karlik építész toasztját Hanszélyre, Gellén Istvánét az iparos mozgalom jelen volt két vezetőjére Karlik János és Mandósy Alajosra, Milován Jánosét, a b. gyarmati iparosokra, Sztranyovszky Gézáét Opitz városi kapitányra sat.

Lang sz. Hummer Franczika engedélyezett 6 osztályú leányintézetében az 1880—1. tanévi beíratások f. é. aug. hó 15-én, az előadások pedig szept. hó 2-án veszik kezdetüket. Felvételtik akár helybeli, akár vidéki leánygyermek, aki a 6 évet meghaladta, vagy aki magát előleges vizsgálat folytán valamely nagyobb osztály felvételére képesnek bizonyítja. A törvényesabba rendes tantárgyak és mindennemű kézmunkákban kívüli tanítattik még franczia- és németnyelv, zongora, rajz s két hónapon át a tánc. Valamint ezen, úgy az előbbi tantárgyak tanítására a tulajdonosnő kiváló tanerők, u. m. a 3 bítoktatón kívül 4 tanár, 1 franczia nyelv és zongora, 1 német nyelv- és 1 munkamesterrel rendelkezik. Bentlakónak több növendék vétetik fel előleges jelentés mellett, élelmezés, szállás, mosás és kiszolgáltatással együtt havonként 20 frtért a tan- és egyéb díjakat kivéve. Az élelmezési és tandíjak előlegesen fizetendők. Ezen 26 év óta fennálló és újonnan felszerelt jeles leányintézetet úgy a helybeli, valamint a vidéki t. cz. szülők figyelmébe melegen ajánljuk.

(Beküldetett). Hogy milyen piteza egy uszoris, álljon itt a következő eset. En még 1874-ben, mint palotai lakos, rossz szellem által elkárhóztatva, zálogba tettem 14 frt 20 kr. értékű abroszokat és kendőket Domann Ferencz b. gyarmati uszorisának 6 frtért, mely összegből nevezett Schylok 70 kr. havi kamatot azonnal le is húzott, s alá íratta általam a gyilkos kötelezést. A kamatokat fizetgettem, de sokalván a roppant magas kamatlábat, számtalanszor megjelentem a 6 frttal Domannál, s könyörögve kértem, hogy adja vissza zálogaimat. Ő azonban erre nem is hederített, hanem bűnsz gondolatokkal Sábészre hivatkozott, ha pedig Sábész nem volt, azzal utasított el, hogy most nem találja a zálogokkal zárolt schiffonjában az én illetve feleségem hozományait. Most, hogy hírt vettem annak, hogy Hanszély Márton szolgabíró úr, akit az isten ezen eljárásért sokáig éltesen, a zálogtárgyakat behajtatta, még egyszer jelentkeztem Domannál, hogy adja ki az én abroszaimat és kendőimet. Ő azonban kilögdöve házából azt mondta, hogy azokat már régen megette a moly. „Ejnye kutyá zsidója!” gondoltam, s feladtam Hanszély úrnak. Hanszély úr megie idétte az én zsidómat, és kérem az a szemtelen ember, mikor a szolgabíró úr a lény elmondására felhívta őt, vakmerően azt mondta: „khi ez, mi ez az ember, est én sobasé láttam, nem thodom kibocoda?” — Hát nem alaváló ember ez? Hát évig voltam vele átkozott kölcsön ületben, kiragadt házából és most már nem is akar ismerni. Most a zálogom is oda van és én az adott kötelezvény szerint mégie 6 frttal s isten tudja mennyi kamattal tartozom neki. Felkérem a szerkeztő urat, legyen szives ezt az embert kitenni az újságba. *Hrubecz Pál*, barangzó.

As „Azienda Assicuratrice” Triestben e hó 4-én tartotta közgyűlést, mely elhatározta a részvény-tőkének 30 millió frankra (12 millió arany forint)ra főlemelését 40 % befizetéssel, továbbá az újonnan kibocsátandó részvények átvétele végett egy külföldi pénzcsoporttal kötött előzetes szerződés végleges keresz-tülvitelére egy teljesítménnyel ellátott bizottságot küldött ki, melynek tagjai: Brandeis Jakob, Gossioth Emil és Sienkiewicz Dénes. A napirenden levő többi tárgyak szabályozó elintézése után dr. Raichl úr igazgatóvá, s a 40 évi szolgálat után vissza lépő Wortmann György úr helyébe as „Azienda” vezérnökévé Sienkiewicz Dénes úr választott meg.

Rövid hírek. Heszfeld László uszorisán f. hó 1-én a piacon megtámadta Opicz Károly rendőrkapitányt, s oly kifejezésekkel illette, melyek a rendőri tekintélyt mélyen alááshatják, ha a városi képviselő testület a törvényes elégtételtől nem gondoskodik. — Baintner Ferencz és Otto, Hanszély László, Szerény Gábor és Havas Gyula e héten érkeztek vissza a furdóból. — Hanszély Márton segédszolgabíró úr f. hó 3-án távozott B. Gyarmatról. — A n. orosz vásár igen látogatott volt. — Az időjárás megváltozott, a nagy melegt csős, szeles és hűvös napok váltották fel e héten. — Luka Sölög b. gyarmati ízr. közbenjáró szíves beteg. — Karlik János az ipartársulat derek vezetője Kalocsára utazott 8 napra. — A rendkívüli megyei közgyűlésre, mely f. hó 14-én fog megtartatni, felhívjuk a megyei bizottmány figyelmét. A közgyűlésnek tárgya lesz; az árvapénzek kezelésére vonatkozó javaslat. Az nap tartatik meg a közigazgatási bizottság is. — Jakab Lajos szingizgató társulata Losoncon közmegelegedéssel működik; ő és Hubay a szinkertületek ellen nyilatkoztak. Hubay, mint halljuk B. Gyarmatra jön. Csak ne oly társulattal, mint ezeltől! — Szakalban a mult hóban kedélyes mulatságot rendezett a D'Elseaux család melyen Hontmegyéből Horváthy Ilonka is részt vett. — Gr. Győrky Ábrahám főispánunk 50 frankos aranyat tűzött ki első díjra a budapesti lövöldében. — A b. gyarmati lövöldében Sz. István napján díszlovászt rendeztetik, Havas Adólf őrnagy a egyleti derek elnök által. — A szirákjárás közlegekre vonatkozó telekjegyzőkönyveket és az ezzel összefüggő irattári aktákat a mult szombaton állították Szirákra 6 szekeren. — A helybeli philloxera bizottságok eredménytelenül vizsgálódnak. — Tamas-

kovics Gyula albiró e hó 2-án kezdte meg szabadságát. — Breiber József pozsonyi uszoris ellen 11 földmivölő esküdi össze, mivel Breiber úrnak tette őket; ezek közül egy Mitász nevű Breibert agyonverte. — A philloxera ellen Tótfalun biztos szert fedeztetek fel. Ugyan-ia 0-3 klórsavat 20 dg. olvasztott kátránnyal össze kevernek, s azt a szőlőtörke köré öntik. — A zárda épületet B. Gyarmaton reperiálják. A hercegprímás 6 emlemtája Szatbmárból köld ide apácákat, kik a taoltást szopt. 1-én kezdik meg. — Czeredén aug. 1-én roppant tűz volt, egy ulca sor hánvadt el. A tűz d. e. 10 órától késő estig tartott. — A helybeli orvosok ma tisztelegnek Dr. Baintner Ferenczről, amiért érdemei folytán kir. tanácsosi címet kapott. — A helybeli dalegyület közkívánatra még egy kirándulást rendez Szélybe e hó 29-én.

Nyilttár.*)

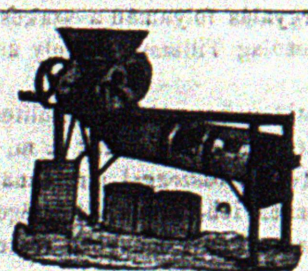
Vanszerencsém a vidék tiszelt közönségének becses tudomására hozni, hogy kéam vagyok lakolába járó fi vagy leánygyermekeket jövő 1880—81 tanévre teljes ellátásra 15 frt havi fizetés mellett felfogadni, a minán egézséges lakásom (Teleki utca szv. Rak-kay féle ház) úgy a polgári iskola, mint a Lang-leány-nevelő intézethez nagyon közel van, továbbá franczia, angol, magyar s németnyelv birtokában vagyok s otthoni gyakorlathoz jó srongurával is rendelkezem, remélem, hogy ezek által a tiszelt szülők igényeit minden tekintetben kielégítem. *Manger Katalin*.

Szerkesztői üzenet.

Losonca. Helles D. úrnak. A replika későn jött. A dolgoz teljes megvilágítására est is későn fogjuk jövére.

Ez a hirdetés

Horváth Danó.

Legjobban	osztályozásra	alkalmas.
Eredeti	MAYER-féle	Trieurók
16,000 gép forga- lomban		Kérem a gyártjelvényt kivánni
30 MEDAILLEN	Grossmann J.	
Váczí körut	Budapest	76. szám.

Üzletváltozás végett!

Batiz... 15 kr.
Barege... 20 kr.
Cretton... 20 kr.
Nyera... 25 kr.
Szövetek... 20-40 kr.

REISER.

KERESKEDELMI AKADEMIA

alsó középiskolához kapcsolódó három évfolyamból álló nyilvános felső kereskedelmi tanintézet, melyhez még egy előkészítő osztály is csatlakozik, f. év szeptember 1-én nyitja meg húszonnegyedik iskolai évét; a beíratások f. év augusztus 30-ától szeptember 5-ikéig eszköszöttek.

Az előkészítő osztályba való feltételhez a betöltött 13-ik életév, meg a 3-dik középiskolai osztály bevégeztének megfelelő ismeretek kimutatása (vagy bizonyítvány, vagy felvételi vizsgálat után) kívántatik. Az évi tandíj 150 frt. Az intézet érettségi bizonyítványai az egyévi önkéntes szolgálatra jogosítanak. Minden egybeker szívesen nyújt felvilágosítást, valamint programokkal és prospectusokkal ingyen szolgál az intézet igazgatósága.

Hasonbéri hirdetmény.

Alólírott tulajdonához tartozó Hontmegye lukanényei italmérsi regálejogot, hozzá való épülettel és mézárászékkal együtt három évre hasonbérbe adni ohaftja, esetleg biztosítást; nyújtható egyént itcséül is elfogad. Bővebb tudósítást ad a tulajdonos Klein Mózes Lukanényén u. p. B. Gyarmat. s-1

A „Nógrádi Lapok” 27. 28. 29. számában kösözött Hollókő közégi körcsmáltatási jog örököröni elárvereztetése augusztus 1-én kösbejött akadályok miatt meg nem tartathatván, újabb határidőül folyó hó 20-ik napjának délutáni 3 órája kitűzött, mely hatánapra a venni kívánó felek 300 frt bántalpenzzel ellátva tisztelettel meghívattak. A kösirtokossá megbírássából: Kelemen István, közs. bírása.

Bérleti hirdetés.

Sós-Hartyán községében a küsirtokos földes uraságot illető körcsmáltatási jog, a hozzá tartozó épületekkel együtt 1880. évi október 1-től hat évre, Kufelud pusztán a tiszti lakos 1880-ik év szeptember 5-én délelőtti 10 órakor tartandó nyilt árverés mellett bérbe fog adatni. — A föltételek alólírtak bármikor megtudhatók. **Pinter Sándor**, ügyvéd, mint köz. megbízott.